

Füstölgések és belvillongások

Hagyománnyá vált Kecskeméten az Országos Kéménykonferencia megszervezése. Ebben az évben ötször jöttek össze a szakma képviselői, hogy megvitassák a kéménytechnikával kapcsolatos problémákat, gondokat, illetve azokat a lehetőségeket, amelyek megvalósításával a kémények működése biztonságosabbá tehető.

Az ez évi konferencia azonban eltért a korábbiaktól. A kéményseprő szervezetek egy jelentős hányada és a kéménygyártók, forgalmazók többsége bojkottálta a konferenciát. Az okok messzebbre vezetnek vissza, melynek részleteit ennek a cikknek nem feladata taglálni, azonban a konferencia szellemiségének megértéséhez feltétlenül szükséges ennek a ténynek és az előzmények egy részének ismertetése.

A kéménytechnika az elmúlt 15-20 évben óriási változáson ment keresztül. A korábbi téglakéményeket és alumínium bélésű csöveket kiszorították a korszerű szilikát anyagú égéstermék-elvezető berendezések, valamint a különböző korszerű technológiával gyártott műanyag és fém bélésű szerkezetek. A kéménytechnika fejlődése szoros összefüggésben van a tüzelőberendezések korszerűsítésével. Csak néhány példát kiemelve:

- A hagyományos huzatmegszakítóval ellátott két-pontszabályozású (ör-láng-teljes láng) készülékeket, melyek tüzeléstechnikai hatásfoka 80% körüli volt, kiváltották a lángmodulációs készülékek, melyek hatásfoka mintegy 10%-kal nagyobb elődeinél.
- Megjelentek a zárt égésterű gázkészülékek, amelyek égéstermék- és égési levegő oldala a kazán helyiségének légterétől hermetikusan el van zárva, azaz a készülékek az égési levegőt is a külső légtérből szívják be, tehát működtetésük fokozott biztonságot eredményez.

➤ Egyre nagyobb számban alkalmazták az égéshő, vagy más néven kondenzációs készülékeket, amelyekből az égéstermék kis hőmérsékleten távozik.

➤ A lakások fűtésének biztonsága érdekében mind több lakóépületben telepítenek szilárd tüzelőanyaggal üzemelő tüzelőberendezéseket, melyek hatásfoka lényegesen kedvezőbb a korábban alkalmazottaknál.

A tüzelőberendezések korszerűsítése szükségessé tette a korábbitól eltérő műszaki megoldású égéstermék-elvezető berendezések (kémények) kifejlesztését, melyek tervezési, szerelési, telepítési előírásai is értelemszerűen változtak. Az Európai Unióhoz való csatlakozásunkkal egy időben, illetve azt megelőzően megtörtént az európai jogszabályok honosítása, az európai műszaki szabályozási előírások átvétele.

A jogszabályok kialakítása az Európai Unióban egy több évtizedes folyamat eredménye. Az unió állampolgárai, jogalkalmazói fokozatosan ismerték meg és alkalmazzák az előírásokat. Az újonnan csatlakozott országok polgáira, műszaki értelmiségére robbanásszerűen szakadt rá az előírások tömege. Súlyosbítja a problémát, hogy az előírások többsége nincs egységbe gyűjtve, nagyobb részük angol nyelven érhető el. Meg kell jegyezni, hogy magyar nyelvű szabványok, jogszabályok értelmezése is gyakran problémát okoz, hát még ha a szabványt, jogszabályt idegen nyelven foglalmazták meg. A fordítások gyakran jöhiszemű fordítások.

A kellő információ hiánya, néha a szándékos félreértelmezés, csak a saját érdekeket alátámasztani látszó előírásokra való hivatkozás, nagyon könnyen zavart kelthet szakmai körökben is. A lobbierdekek érvényesülése mindenek feletti, ha kell a biztonság rovására is megszereznek bizonyos feladatköröket, illetve ha kell, kiszorítják a piacról a konkurenciát. Ilyen folyamatoknak az elmúlt egy-két évben ebben a szakmában is tanúi lehettünk és döntően ez vezetett arra, hogy az V. kéménykonferencián a szakma nem vett egységesen részt, ennek megfelelően túlsúlyba került az egyik oldal érvrendszere. Ez a tény a szakma és a lakosság biztonsága szempontjából mindenképpen hátrányos.

Az érdekellettek alapvetően a C típusú, zárt égésterű gázkészülékek égéstermék-elvezető berendezéseinek engedélyezési eljárása, szerelése, üzembe helyezés előtti műszaki átvételi eljárása körében alakultak ki. A gázkészülékgyártók és gázszerelők érdekszövetsége arra való hivatkozással, hogy ezeknek a készülékeknek többségét az égéstermék-elvezető berendezéssel együtt tanúsítják, a hagyományostól eltérő szabályozást szeretne elérni. Véleményük szerint ezek az égéstermék-elvezető berendezések a gázkészülék részét képezik, ezért azokat nem szabad a hagyományos kéményseprőipari előírások szerint engedélyeztetni, műszaki átvételük a szerelő feladata. Egyes elképzelések szerint a készülékeket csak az együtt tanúsított égéstermék-elvezető berendezéssel szabad szerelni, más gyártó termékével – bár a csatlakozó méretek azonosak – nem szabad összeépíteni.

A kéményseprőipar, a kéménygyártó és még jó néhány, a szakmával foglalkozó szervezet szerint ez a megkülönböztető eljárás több szempontból elfogadhatatlan:

- Az égéstermék-elvezető berendezés építőipari termék, melynek ki kell elégtelenie az építési termékdirektíva előírását. (Ha egy termékre több termékdirektíva előírásai vonatkoznak – jelen esetben az építési- és a gázkészülék termékdirektíva –, akkor a készüléknek valamennyi előírást ki kell elégtelenie! Jelenleg a gázkészülékkel együtt tanúsított égéstermék-elvezető berendezések túlnyomó többségénél nem bizonyítható az építési termékdirektívának való megfelelés, hiányoznak a vonatkozó első típusvizsgálati jegyzőkönyvek!)
- A kéményseprő szervezetek ma kötelező szolgáltatást végeznek, azaz az előírt feladatokat kötelező elvégeztetik és a kémény tulajdonosának a szolgáltatást kötelező igénybe vennie. Bár a kötelező kifejezés bizonyos körökben ellenérzést kelthet, ebben az esetben ennek jogossága értelemszerű. A kéményseprő szolgáltatásának igénybevétele nemcsak a tulajdonos élet- és vagyonvédelme szempontjából fontos, hanem a kéményt érintő lakásokban, helyiségekben élő, vagy dolgozó személyek szempontjából is.
- Ma egyedül a kéményseprő vállalkozások rendelkeznek olyan információs adatbázissal, amelyben a kémények és a hozzájuk csatlakozó tüzelőberendezések rögzítve vannak. Ennek az adatbázisnak a szétzilálása, tönkretétele óriási kárt okozna. Statisztikailag bizonyítható, hogy azokban az országokban ahol a kötelező kéményseprőipari szolgáltatást liberalizálták, lényegesen nagyobb az ezer főre jutó súlyos mérgezések és halálesetek száma, mint ahol szigorú előírások szerint kell a kéményszerkezeteket ellenőrizni, vizsgálni.
- Biztonsági- és szakmai szempontból egyaránt elfogadhatatlan, hogy arra való hivatkozással, hogy az égéstermék-elvezető berendezést a készülékkel együtt tanúsították, egy számos elemből álló, esetenként több lakószinten áthaladó kéményszerkezetet ne kelljen műszakilag egy erre kijelölt és felkészült szervezetnek ellenőriznie, és annak alkalmasságát csak a gázkészülék szerelőjének kelljen igazolnia. (Meg kell jegyezni, hogy erre egyébként a gázkészülékek szerelése, cseréje esetén sincs lehetőség. A gázkészülék szerelésére, cseré-

jére vonatkozó terveit az illetékes gázszolgáltató vállalatnál engedélyeztetni kell, majd a szerelés befejezése után a gázhálózatot a gázszolgáltató műszaki ellenőrző szervezetével át kell vetetni. Az eljárás részét képezi az egyébként CE jelöléssel ellátott gázkészülékek esetleges tömörtelenségének vizsgálata is!)

- A versenysemlegesség szempontjából sem fogadható el, hogy egy gázkészüléket csak egy bizonyos kéményszerkezettel lehessen egybeépíteni. A ma forgalomban lévő, nem a gázkészülékkel együtt tanúsított égéstermék-elvezető berendezések jelentős hányada műszaki szempontból legalább egyenértékű, vagy megbízhatóbb a készülékekkel együtt tanúsítottakkal.

Az a tény, hogy a gázkonferencián többségében a gázkészülékgyártók, kivitelezők képviselői vettek részt, mindenképpen hátrányos. Nem lehet egyetérteni azzal a felfogással, hogy ha a Kéményjobbítók Szövetségének egyes álláspontjait valaki vitatja, azzal nem ért egyet, akkor bojkottálja a szervezet rendezvényét. Ez sajnálatos azért is, mert így az ellentétes vélemények ütköztetésére kevésbé nyílt lehetőség és a szakmának azok a résztvevői (építész- és gépésztervezők, műszaki ellenőrök, kivitelezők), akik a háttérben zajló eseményeket nem ismerik, egyoldalú információhoz jutottak.

A kéménykonferencia ebben az évben is hagyományaihoz híven a szakma jobbítása érdekében határozatokat fogadott el, melynek tartalmát nyilvánvalóan a résztvevők többségének felfogása határozta meg.

Az V. ORSZÁGOS KÉMÉNYKONFERENCIA HATÁROZATAI

2008. március 27–28. Kecskemét

1. Javasoljuk egy koordinációs bizottság létrehozását, az érintett Szakmai Szövetségek, Szolgáltatók és Minisztériumok részvételével, amely kidolgozza a "gázkészülék - levegőellátás - égéstermék elvezetés" rendszer egységes magyarországi szabályozását, figyelembe véve az európai tapasztalatokat és szabványokat, harmonizálva a hazai előírásokat, szem előtt tartva elsősorban a fogyasztók érdekeit, gyors (2-3 munkanapos) eljárásrend bevezetésével, visszaszorítva az illegális készülékcserék gyakorlatát!

2. Az elhanyagolt gázkészülék - égéstermék elvezető rendszerek (melyek az egyik fő baleseti forrást jelentik) kiszűrésére, valamint a pontosabb nyilvántartás elérésére javasoljuk egy, az egész rendszerre vonatkozó "Karbantartási napló" bevezetését, amellyel a fogyasztó igazolhatja a közüzemi szolgáltató felé az időszakos karbantartások szakemberű megtörténtét! A karbantartási naplóba csak arra jogosult vállalkozások képviselői tehetnek bejegyzést.
3. A kéményseprő szakmát ért kritikák és a szakmai véleményeltérések kezelésére jogszabályban rögzítve kell megteremteni a kéményseprő szakmai döntésével és eljárásával szemben, a szolgáltatótól független fellebbezés lehetőségét!
4. A Kéményseprő Közszolgáltatók és a Gázszolgáltatók szakmai irányelvei, technológiai utasításai és eljárásrendjei Magyarországon egységesek legyenek, az európai és a magyar előírásokkal összhangban!
5. A kéménybe kötött, nyitott égéstermék gázkészülékek légellátásának és égéstermék-elvezetésének korrekelt méretezéséhez szükségesnek tartjuk egy - a készülékgyártók adatai és az üzembelyezők mérései alapján készítendő - adatbázis összeállítását! Az összegyűjtött és rendszerezett adatbázis hozzáférhetőségét a KÉOSZ(www.kemenyjobbitorok.hu) biztosítsa!
6. Készüljön a szakterület piaci szereplőinek felelősségi körét, jogait, ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait rögzítő ún. felelősségi mátrix (összefüggérendszer), amely rögzíti a jogszabályalkotó, a szolgáltatók, a tervezők, a kivitelezők, a gyártók, az üzembelyezők stb. feladatait és felelősségét!
7. Készüljön országos program kormányzati támogatással, közérthető formában, a lakosság tájékoztatására, műszaki kultúrájának javítására, a veszélyforrások és a biztonságos energiamegtakarítás bemutatására! A program elsődleges célja a tragikus balesetek számának erőteljes csökkentése, de középtávon (3-5 év) el kell érnie a lakosság műszaki, életvédelmi, környezetvédelmi tudatosságának, igényességének átalakítását is!

(Folytatjuk)

Haszmann Iván,
az ÉMI Kht. tudományos osztályvezetője